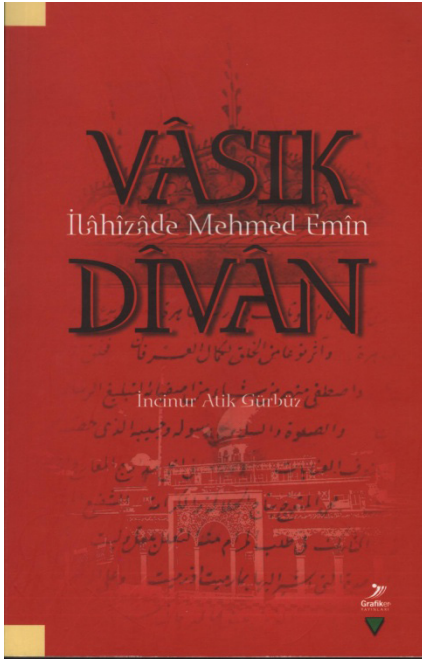

Kitap Tanıtımı / Book Review

Vâsık İlahîzâde Mehmed Emin Divan

Yrd. Doç. Dr. Halit Biltekin

“Vâsık İlahîzâde Mehmed Emin Divan, Hazırlayan: İncinur Atik Gürbüz, Grafiker Yayınları, Yayın No: 66, Ankara 2011, 303 s., ISBN: 978-975-6355-81-7”

Mehmed Emin Vâsık, XVIII. yüzyılda yaşamış divan şairlerinden biridir. Doğum tarihi belli olmayan Vâsık İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Annesi, Nakşibendî taa rikatinin büyük şeyhlerinden İlahîzâde lakabıyla tanınan Abdullah Efendi’nin kızıdır. Babası, müderris Madrub Emin Yusuf Efendi’dir. Aristokrat bir aileden gelen Mehmed Vâsık, çeşitli müderrislik ve kaidilik görevlerinde bulunmuş ve H.1165/M.1751-2’de İstanbul’da vefat etmiştir. Vâsık’ın elimizde şiirlerini topladığı *Divan*’ı vardır.

İ.A.Gürbüz tarafından hazırlanan *Vâsık Divanı*, “Önsöz (s.5-6)”, “Kısaltmalar (s.7-8)”, “I.Bölüm: Vâsık’ın Hayatı, Şahsiyeti ve Eseri” (s.9-30)”, “II. Bölüm: Divan İncelemesi (s.31-50)”, “Sonuç (s.51-52)”, “Kaynakça (s.53-56)”, “III. Bölüm: Vâsık Divanı(s.57-220)”, “Dizin (s.221-224)” ve “Tıpkıbasım (s.225-304)” kısımlarından meydana gelmektedir.

Eserin “Önsöz”ünde *Vâsık Divanı*’nın bilinen iki nüshasının karşılaştırılarak tenkitli metnin kurulduğu belirtilerek *Divan*’da “14 kaside”, “109 gazel”, “36 kıt’a”, “4 mesnevi”, “2 murabba”, “2 Nazım”, “24 müfret” ve “16 lugaz” bulunduğu ifade edilmiştir.

Eserin I. Bölümü Vâsık’ın “Hayatı”, “Şahsiyeti” ve “Eseri” alt başlıklarına ayrılmıştır. Bu bölümde Vâsık’ın hayatı ve şahsiyeti, Vâsık hakkında bilgiler veren şair tezkireleri ile biyografi kitaplarından ve şairin *Divan*’ından elde edilen bulgular ışığında ortaya konulmuştur.

Eserin II. Bölümü “Şekil Özellikleri”, “Dil ve Anlatım Özellikleri” ve “Muhteva Özellikleri” alt başlıklarına ayrılmıştır. Bu başlıklar altında *Vâsık Divanı*’nda bulunan şiirler şekil özellikleri bakımından değerlendirilmiş, şairin dili ve anlatımı konusunda *Divan*’dan seçilen beyitlerden örnekler verilmiş ve şairin şiirlerinde hangi konuları işlediği üzerinde durulmuştur. Ayrıca bu bölümün sonuna “Sonuç” ve “Kaynakça” kısımları da ilave edilmiştir.

Eserin III. Bölümü “Divanın Yazma Nüshaları”, “Nüshaların İmlâ Özellikleri”, “Metin Tespiti İle İlgili Açıklamalar”, “Transkripsiyon Sistemi” ve “Divân-ı Vâsık” kısımlarından oluşmuştur. Bu bölümde önce *Divan*’ın Suudi Arabistan Kral Abdulaziz Kütüphanesi ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulu-

nan iki nüshasının özelliklerine yer verilmiş, her iki nüshadaki imlâ özellikleri örnekleri ile birlikte tespit edilmiş, tenkitli metin hazırlanırken dikkat edilen hususlar belirtilmiş ve daha sonra *Vâsık Divanı*'nın transkripsiyonlu tenkitli metnine yer verilmiştir. *Divan* metninden sonra ise, “Şahıs Adları” ve “Yer Adları” dizinlerine yer verilmiş, ayrıca eserin en sonuna *Vâsık Divanı*'nın İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan nüshasının tıpkıbasımı da eklenmiştir.

Bilim insanları, tüm özveri ve titizlikleriyle eserlerini hazırlamaya çalışırlar. Ama ne kadar dikkat edilse bile gözden kaçan kusurların bulunması kaçınılmaz bir durumdur. Bu gibi kusurların ve yanlışlıkların daha sonraki baskılarda düzeltilebileceği temennisiyle eserde karşılaştığımız bazı hataları şöyle sıralayabiliriz:¹

Bulurdı (s.68): belirdi; *bu 'ûsla* (69): bu 'sla; *ser-şafâda* (73): pür-şafâda; *vakt ebr tek* (74): vaqt-i ebrek; *baña* (75): bükâ; *Saña ne* (87): Sükkân-ı; *Haydar-ı şemşîr* (103): Haydar-şemşîr; *derûnda* (107): devrinde; *mübeyyet* (109): mebit-i; *Feryâd-ı* (126): Feryâd; *bâ-dil-i ni' met* (131/7): bâvil-i ni' met; *har-ṭab' kim iz'ân* (146/7): har-ṭab'-ı kem-iz'ân; *şems-i ṭal'at* (153): şems-ṭal'at; *İlm-i* (167): 'Alem-i; *gül-i* (177): gel...

1 İtalik dizilen örnekler kitaptan alınan şekillerdir.